

استان‌های رکورددار اهدای خون

بشیر حاجی‌بیگی، سخنگوی سازمان انتقال خون کشور گفت: از مجموع دو میلیون و ۴۰۶ واحد خون اهدایی سال گذشته در کل کشور، ۳۰۵ هزار واحد خون در استان تهران اهدا شده است؛ یعنی ۱۵٫۳ درصد کل خون‌های اهدایی در کشور مربوط به استان تهران بوده است. وی افزود: استان فارس با ۱۵۲ هزار واحد و ۷٫۶ درصد رتبه دوم و استان خراسان رضوی با ۱۴۱ هزار واحد؛ یعنی ۷ درصد رتبه سوم را داراست، ضمن این‌که استان‌های مازندران، اصفهان و خوزستان رتبه‌های چهارم تا ششم را از لحاظ اهدای خون داشته‌اند.

سخنگوی سازمان انتقال خون کشور با بیان این‌که شاخص اهدای خون به ازای هر هزار نفر جمعیت در کشور ۲۴٫۲ درصد بوده است، بیان کرد: استان سمنان با ۴۱ نفر، مازندران با ۳۸ نفر، یزد ۳۲ نفر و گیلان با ۳۱ نفر بالاترین میزان شاخص اهدای خون را به ازای هر هزار نفر جمعیت داشته‌اند؛ به عبارتی در سمنان از هر هزار نفر جمعیت، ۴۱ نفر خون اهدا کرده‌اند و اقبال بیشتری به اهدای خون داشته‌اند. /فارس

گزارش ۲

اتوبوس‌سواری آنلاین می‌شود؟

لیلا شوقی

جامعه

۸۶/۴ درصد مردم تهران موافق اعمال محدودیت‌های بیشتر در شهر تهران هستند. این را علیرضا زالی، فرمانده ستاد مقابله با بیماری کرونای تهران گفته است. شاید به دلیل همین است که مدیران حمل‌ونقل، از اعمال سختگیری‌های بیشتر در سیستم حمل‌ونقل گفته‌اند. این که از این پس، می‌توان بلیت‌ها را آنلاین رزرو کرد، دو صندلی اتوبوس تنها برای یک نفر است و هر کسی در مترو و اتوبوس، باید در مکانی که تعیین شده، بایستد و تاکسی‌ها هم بیشتر از سه مسافر نباید سوار کنند. اتفاقی که به نظر می‌رسد با سر کار رفتن دوسوم کارمندان کمی عجیب است. طرح فاصله‌گذاری از امروز اجرایی شده، اما آیا این طرح در سیستم حمل‌ونقل کلانشهر تهران عملی است؟

آن چیزی که در طرح فاصله‌گذاری شرکت اتوبوسرانی بیشتر از همه خودش را نشان می‌دهد، رزرو آنلاین صندلی‌های اتوبوس است؛ برنامه‌ای که البته نه مربوط به این طرح که مربوط به روزهایی است که آسمان تهران، خاکستری بود. روز گذشته محمود ترفع، مدیرعامل شرکت واحد اتوبوسرانی تهران، به خبرگزاری دانشجو از فعالیت شرکت استارت‌آپی گفته بود که شهروندان می‌توانند با استفاده از آن، صندلی‌ها را رزرو کنند. طرحی که البته از قبل، به صورت عملی انجام نشده و بنا به نظر روابط عمومی اتوبوسرانی تهران، تنها در مرحله آزمایشی است و برای دیدن نتایج آن باید چند روزی صبر کرد. یوسف حجت، سرپرست معاونت حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری تهران اما معتقد است سیستم رزرو کردن صندلی‌ها عملا برای اتوبوس‌های دولتی قابل انجام نیست.

با استفاده از نیروی کمکی

اجرایی شدن طرح فاصله‌گذاری، برای سیستم حمل‌ونقل پایتخت، در شرایطی که می‌دانیم تعداد اتوبوس‌ها و واگن‌های شهر تهران، پیش از شیوع ویروس کرونا هم کم بوده، عجیب به نظر می‌رسد. از نظر حجت اما این طرح‌ها قابل اجراست. او به ما می‌گوید: «بسته به ظرفیت ناوگان حمل‌ونقل این طرح‌ها اجرایی است.» او معتقد است در هفته‌های گذشته، تنها از ۱۵ درصد ظرفیت مترو استفاده شده و برای ظرفیت اتوبوس هم تقریبا همین ظرفیت استفاده شده و با این شرایط، می‌توان از هر مسافر انتظار داشت با فاصله یک صندلی از هم روی نیمکت‌ها بنشینند. عکس‌هایی که هفته گذشته از مترو تهران، در زمان‌های پیک شلوغی منتشر شد، اما خلاف اینها را نشان می‌دهد. محمود ترفع از صندلی‌ها و کف اتوبوس‌هایی که همه علامت‌گذاری شده‌اند، گفته است. فروش نوبخت، مدیرعامل شرکت بهره‌برداری مترو تهران و حومه هم از علامت‌دار کردن کف مترو گفته است. هرچند این طرح، اولین روز خود را می‌گذراند و نمی‌توان درباره آن بحث کرد، اما حجت معتقد است همه چیز به مردم بستگی دارد و سؤال هم همین‌جاست. آیا مردم حاضر می‌شوند بنا به تعهدات شهروندی در طرح فاصله‌گذاری شرکت کنند؟

با کمک مردم

حجت جواب این سؤال را این طور می‌دهد: «بله و خیر.» و به مردمی اشاره می‌کند که این روزها، پای کار آمده‌اند و با طرح فاصله‌گذاری اجتماعی همراه شده‌اند. کسانی که در تعطیلات عید در خانه ماندند، به سفر نرفتند. در مقابل اما معتقد است شهروندانی هم وجود دارند که به طرح‌های دولت بی‌اعتنا بوده‌اند و قوانین را زیرپا گذاشته‌اند. حجت می‌گوید: «هرچه همراهی مردم به علامت‌ها بیشتر باشد، طرح با موفقیت بیشتری همراه است. او معتقد است طرح ترافیک جدید، باعث می‌شود کارمندان از خودروی شخصی استفاده کنند و از ظرفیت‌های حمل‌ونقل عمومی کمتر استفاده شود. اینها اما طرح‌های حمل‌ونقل عمومی است. علیرضا قنادان، مدیرعامل سازمان تاکسیرانی شهرتهران به ایسنا درباره تاکسی‌هایی گفته که تنها اجازه دارند سه مسافر سوار کنند، یک مسافر جلو و دو مسافر هم در صندلی عقب. به جز این هم، همه راننده‌ها با اتاقک‌های شیشه‌ای از بقیه مسافران جدا می‌شوند.

در ایران از روزهای اول شیوع کرونا، کمبود ماسک و الکل به چشم می‌خورد، اما رفته رفته این کمبودها به پایان رسید و این وسط گروه‌های جهادی و خود مردم خیلی زود دست به کار شدند تا این مشکلات رفع شوند. آن سر دنیا اما انگار مردم اعتقادی به این چیزها ندارند و ویدئوهای حمله به فروشگاه‌ها در اروپا و آمریکای شمالی هنوز هم در حال دست به دست شدن است

شیوع کرونا در جهان باعث شد تا تفاوت‌های فرهنگی بین ما و بقیه دنیا بیشتر نمایان شود

تاریخ تمدن

گروه جامعه

اولش که کرونا شروع شد هیچ‌کس فکرش را نمی‌کرد کار به اینجا برسد. اینجایی که تقریبا همه دنیا را درگیر کرده و هیچ کشوری نیست که میزبان این ویروس نشده باشد. آن اوایل، در ایران همه از هنر مدیریت چین می‌گفتند و فرهنگ بالای مردم این کشور که قرنطینه را به معنای واقعی کلمه اجرا می‌کردند (هر چند نباید از قوه قهریه دولت کمونیست غافل شد) و بعد آن را توی سر خودمان می‌زدند که ببینید ما کجاییم و آنها کجا. رفته رفته اما هر چه کرونا از شرق به غرب سفر کرد معلوم شد که ظاهرا چین یک استثنا در دنیا بوده و همه چیز به همان خشونت ذاتی کمونیسم و ترس مردم از حاکمیت برمی‌گردد و گرنه در بقیه دنیا اوضاع خیلی بدتر از چیزی شد که ما تجربه‌اش کردیم. در ایران از روزهای اول شیوع کرونا، کمبود ماسک و الکل به چشم می‌خورد، اما رفته رفته این کمبودها به پایان رسید و این وسط گروه‌های جهادی و خود مردم خیلی زود دست به کار شدند تا این مشکلات رفع شوند. آن سر دنیا اما انگار مردم اعتقادی به این چیزها ندارند و ویدئوهای حمله به فروشگاه‌ها در اروپا و آمریکای شمالی هنوز هم در حال دست به دست شدن است. غیر از این حالا اخبار زیادی از سرقت ماسک و مواد بهداشتی در کشورهای غربی به گوش می‌رسد که همه اینها نشان می‌دهد فرهنگ آن چیزی نیست که ما توی فیلم‌های هالیوودی می‌بینیم.

ایندیپندنت گزارش داده که در فرانسه یک پرستار زن ۳۲ ساله مورد حمله دو مرد چاقوکش قرار گرفته و ۱۵ ماسکش به سرقت رفته است. آن‌طور که خود پرستار به پلیس گفته، دو مرد فقط همین را دزدیده‌اند و بعد فرار کرده‌اند. در آمریکا و به گزارش سی‌ان‌بی‌سی، اندرو کومو، فرماندار نیویورک اعلام کرده مردم در حال دزدیدن ماسک از بیمارستان‌های شهر هستند. فرانس ۲۴ از دزدیده شدن ۶۰۰۰ ماسک در بیمارستانی مربوط به صلیب سرخ در شهر کوبه ژاپن خبر داده است. دزدان، چهار جعبه ماسک را در حالی دزدیده‌اند که قیمت ماسک در ژاپن بسیار بالا رفته و در بازار نایاب است. در هنگ‌کنگ، دو سارق، به یک پیک حمله کردند که دو جعبه برای رساندن به خریدار آنلاین حمل می‌کرد و محموله آن را دزدیدند. در اوکراین هم سه مرد به جرم دزدیدن صدهزار ماسک دستگیر شدند و می‌شود این فهرست را همین طور پشت سر هم ادامه داد و از شرق و غرب جهان، مثال‌هایی آورد از سرقت ماسک و اقلام بهداشتی. اتفاقی که قبل از این برای خیلی‌ها غیرقابل قبول بود. این‌که در کشورهای به ظاهر پیشرفته، مردم به خاطر چند ماسک به یکدیگر حمله کنند و آنها را بدزدند. واقعیت اما این است که کرونا ماسک را از چهره مردم دنیا برداشته و خبری از رحم و عطوفت و شعارهای زیبا نیست. حالا فقط نفس کشیدن مهم است!

جنگ واقعی

از همان ابتدای فراگیری کرونا جنگی میان دولت‌های غربی شکل گرفت که با وجود همه سانسورهای معمول راه به رسانه‌ها یافت، جنگی که حالا از آن به عنوان «جنگ ماسکی» یاد می‌کنند. طوری که این روزها گزارش‌های زیادی از دزدی ماسک توسط کشورهای اروپایی و آمریکا منتشر می‌شود. به دنبال شیوع کرونا و کمبود ماسک دولت فرانسه دستور داده است همه ماسک‌های موجود در خاک این کشور(حتی آنهایی که توسط کشورهای دیگر خریداری شده و دیگر متعلق به فرانسه نیست) به تملک دولت درآید. این دستور بهانه‌ای برای تملک ماسک‌های ارسالی برای ایتالیا و اسپانیا شده است که وضعیتی بدتر از فرانسه دارند. طبق این دستور دولت فرانسه چهار میلیون ماسک اهدایی سوئد به ایتالیا و اسپانیا را نیز هنگام عبور از شهر لیون تملک کرده است. البته فرانسه پس از اعتراض‌های شدید سوئد پذیرفته فقط نیمی از این ماسک‌ها را به ایتالیا و اسپانیا پس دهد! قبل از این نیز سرقت ماسک‌های متعلق به ایتالیا از سوی جمهوری چک خبرساز شده بود. در این میان آمریکا شاه‌دزد ماجراست که خود این کشور ماسک‌های متعلق به فرانسه را ربوده است! آن‌طور که المیادین گزارش داده است آمریکایی‌ها ماسک‌های سفارش شده از سوی فرانسه را از فرودگاه‌های چین به سرقت برده‌اند. چند مقام دولتی محلی در فرانسه گفته‌اند آمریکایی‌ها برخی از محموله‌های ماسک را که قرار بود در فرودگاه‌های چین به ویژه شانگهای به مقصد فرانسه بارگیری شود، با پرداخت نقدی دلار برای خود کرده‌اند، اقدامی که خشم فرانسوی‌ها را برانگیخته است.

مردم علیه ویروس

روزهای ابتدایی شروع کرونا، خبر احتکار و کشف انبارهای ماسک و الکل و مواد ضدعفونی‌کننده زیاد شنیده می‌شد و هنوز هم ادامه دارد. با این وجود غیر از عده‌ای معدود که همیشه می‌خواهند از آب گل‌آلود ماهی بگیرند، مردم ایران نشان دادند در چنین بحران‌هایی پشت هم را خالی نمی‌کنند و در عوض، به فکر کمک به دولت هم می‌افتند. از همان آغاز ماجرا، گروه‌های کوچک در سطح شهر اقدام به پخش پدهای الکلی کردند و برخی مغازه‌دارها در کنار صندوق‌شان، به مردم پد الکلی هم می‌دادند. بعد که ماجرا جدی‌تر شد، گروه‌های جهادی شروع کردند به ضدعفونی سطح شهر با موادی که خودشان خریده بودند یا خیرین کمک کرده بودند. غیر از این، دوخت ماسک و توزیع آن در سطح شهرها و روستاها، دیگر کمکی بود که مردم برای توقف انتشار کرونا انجام دادند. حالا در خیلی از محله‌ها می‌توان تانکرهایی را دید که پشت وانت‌ها و کامیون‌ها سوار شده‌اند و پر از مواد ضدعفونی‌کننده هستند و از مردم می‌خواهند ظرف خالی بیاورند و مواد ضدعفونی‌کننده ببرند. اتفاقی که احتمالا فقط در ایران می‌افتد و در هیچ جای دیگر سابقه ندارد. علاوه بر اینها حضور خود مردم در جبهه مقابله با کرونا دیگر اتفاق منحصر به فرد این روزهاست. جوان‌های زیادی را با عقاید و تیپ‌های مختلف می‌توان پیدا کرد که پا به پای کادر درمان و مسؤولان انتظامی در تلاش هستند تا هر جور شده به بیماران کمک کنند و البته زنجیره انتقال ویروس را قطع کنند. چیزی که در کشورهای دیگر دیده نمی‌شود و برای مثال در اسپانیا بیمارانی که سن بالایی داشته باشند یا بیماری زمینه‌ای داشته باشند درمان نمی‌شوند، چرا که امیدی به بهبودشان نیست.

فرهنگ خریدنی نیست

کرونا اولین بیماری واگیری نیست که در ایران شیوع پیدا کرده و آخرینش هم نخواهد بود. اولین و آخرین بحران هم نخواهد بود و ما در این سال‌ها ده‌ها بار بحران‌های زیادی را پشت سر گذاشته‌ایم و هر وقت مردم کنار هم آمده‌اند و با آن مقابله کرده‌اند، توانسته‌ایم با خاطره‌ای خوب آن را پشت سر بگذاریم. شاید حالا که کرونا بخش وسیعی از جامع را درگیر خود کرده، بیش از همیشه یاد دوران دفاع مقدس بیفتیم. شاید خیلی از ما آن موقع کم سن و سال بوده‌ایم، اما خاطرات آن روزها و تصاویری که از آن به جا مانده نشان می‌دهد که رژیم بعث را هم همبستگی مردم شکست داد و اگر در پشت جبهه، مردان و زنانی نبودند که به فکر رزمندگان باشند حالا شاید تاریخ طور دیگری رقم خورده بود.

حالا همان کسانی در خانه‌های کوچک‌شان با چرخ‌های خیاطی‌شان برای مردم کم بضاعت ماسک می‌دوزند که روزی مادرهایشان برای رزمندگان لباس گرم می‌بافتند. حالا همان کسانی به فکر تهیه مواد ضدعفونی‌کننده برای کودکان کار و کارتن خواب‌ها هستند که روزی پدرانشان به فکر رفاه حال و خورد و خوراک رزمندگان بودند و این نشان می‌دهد که شاید نسل‌ها و آدم‌ها عوض شده باشند، اما فرهنگ ایرانی‌ها هنوز عوض نشده است. هر چند بعضی‌ها بخواهند به غلط فرهنگ ما را از مد افتاده بخوانند و مدام توی گوشمان فریاد بزنند که فرهنگ، آن چیزی است که در رسانه‌های غربی می‌بینیم و آن چیزی است که در دانشگاه‌های فلان کشور تدریس می‌شود. همان فرهنگی که باعث می‌شود مردم برای به‌دست آوردن چند ماسک بیشتر یا چند رول دستمال کاغذی روی هم اسلحه بکشند و فقط زندگی و سلامت خودشان برایشان مهم باشد.

امتحان مردمی

غفور شیخی

جامعه‌شناس

ما همیشه گفته و نوشته‌ایم که مردم جامعه ما، سرمایه‌های اجتماعی کشورمان هستند و توان و انرژی بالقوه‌ای دارند که فقط به کمی مدیریت نیاز دارند تا بتوانند به بهترین شکل ممکن، آن را ارائه کنند. در این روزها که بحران ویروس کرونا تمام کشورها را فرا گرفته است، سه حالت در مدیریت اوضاع کشورهای مختلف پیش آمد. در بعضی از کشورها، بیشتر بار ویروس کرونا برای مهار و مدیریت آن، روی دوش مردم بود مثل ایران؛ در بعضی از کشورها این فشار و مسؤولیت روی دولت بود مثل فرانسه و آلمان و در بعضی نقاط دیگر هم همدوشی مردم و دولت رخ داد مثل سوئیس و استرالیا که در کنار هم این بحران را مدیریت می‌کنند. اما مردم جامعه ما توانستند خودشان را بهتر از دیگر جوامع در این بحران اثبات کنند. در واقع حوزه اقدامات مردمی که در هر کشوری چارچوب مشخص دارد، در ایران و در این روزها، بسیار خوب و قوی عمل کرد. اتفاقی که به ما نشان داد که ما به یك اصلاح دید نسبت به سایر کشورها و کشور خودمان نیاز داریم و این باور که در کشورهای مثلا اروپایی و پیشرفته، همه‌چیز در بهترین حالت ممکن است و مردم همیشه بهترین رفتار را از خودشان نشان می‌دهند، باور درستی نیست. چنان که وقوع چنین بحرانی نشان داد که آنها هم در شرایط بحرانی دست به هرکاری می‌زنند، فروشگاه‌ها را تخلیه می‌کنند، می‌ترسند و رفتارهای نابهنجار از خودشان نشان می‌دهند؛ اتفاقی که در جامعه‌مان به‌ندرت شاهد آن بودیم و فعالیت‌های انسان‌دوستانه مثل ضدعفونی‌های خودجوش مناطق، دوخت ماسك و... بیش از هرچیزی خودش را نشان داد. در واقع حضور خیریه‌ها، نیروهای جهادی و حرکت‌های خودجوش در ایران، بازوان توانمند جامعه ما هستند که اگر آنها با مدیریت خوب پیش بروند، می‌توانند چاره پشت سر گذاشتن بحران‌ها باشند. این همان ویژگی کشور ما است که دین و مذهب و فرهنگ چندین و چندساله‌مان، به قوت گرفتن آن کمك می‌کند. در واقع، ماجرا این است که جامعه ما هنوز روال سنتی خودش را حفظ کرده است و با حرکت‌های ریش‌سفیدانه و خیرخواهانه، خیلی از مسائل مانند سیل و زلزله که در اتفاقات گذشته، آنها را تجربه کرده‌ایم را حل می‌کند؛ موضوعی که در بسیاری از کشورها آن را مشاهده نکردیم.

کسب‌وکار با کرونا

ثبت‌نام اصناف و مشاغل کم خطر در سامانه سلامت آغاز شده است

از همان ابتدا که حسن روحانی آغاز به کار فعالیت صنف‌ها را منوط به تفکیک مشاغل پرخطر و کم‌خطر کرد همین سوال ایجاد شد که چه نهادی این مشاغل را دسته‌بندی می‌کند؛ البته با زیرمجموعه گسترده‌ای از سوالات و ابهامات دیگر به عنوان مثال این‌که نهاد ناظر بر فعالیت صنف‌ها کدام است یا در صورت تخطی چه اتفاق می‌افتد؟ مثال آشکار در رابطه با ابهامات این تصمیم هم درست پس از پایان تعطیلات نوروزی عیان شد. جایی که بسیاری از اصناف بی‌توجه به شرایط قرنطینه عمدتا به دلایل اقتصادی آغاز به فعالیت کردند، مشاغلی که نه جزو موارد ضروری زندگی شهروندان محسوب می‌شده است و نه الزامی بهداشتی را برای جلب اعتماد عمومی کسب کرده بودند. در همین دوره بسیاری از آرایشگاه‌های سطح شهر با لطایف الحیلی اقدام به بازگشایی و آغاز فعالیت خود کرده‌اند، این‌که کرکره مغازه‌ها را نیمه‌باز می‌گذارند و با سفارش تلفنی اقدام به این کار می‌کنند، یا گزارش‌هایی در همین چند روز از سرو مخفیانه غذا و قلیان در قهوه‌خانه‌ها به گوش می‌رسید که در تناقض کامل با گام دوم طرح فاصله‌گذاری اجتماعی است. مواردی که برای آنها حتی با انتشار اطلاعیه دیروز و التزام مشاغل به تعهد برای ادامه فعالیت در سامانه سلامت هم تمهیدی دیده نشده است.

دیروز اما کمیته اطلاع‌رسانی ستاد ملی مقابله با کرونا در بیانیه‌ای اعلام کرد، اصناف و مشاغل «کم‌خطر» می‌توانند با ثبت‌نام در سامانه سلامت به نشانی salamat.gov.ir از شنبه کار خود را آغاز کنند. محسن فرهادی، معاون مرکز سلامت و کار وزارت بهداشت هم در ویدئوکنفرانسی اعلام کرده است اصنافی که در سایت وزارت بهداشت ثبت‌نام نکنند، اجازه فعالیت نخواهند داشت.

در این سایت یك سری اطلاعات کلی از افراد پرسیده شده و افراد اطلاعات خود نظیر کد ملی، نشانی و مشخصات واحد صنفی و صنعتی را بارگذاری و در آنجا اعلام می‌کنند که به مقررات بهداشتی پایبند بوده و با رعایت این مقررات می‌توانند فعالیت واحد صنفی و صنعتی خود را با شرایط پاندمی ویروس کرونا منطبق کنند. هر چند اجازه فعالیت این مشاغل منوط به ثبت‌نام در این سامانه و التزام به اجرای موارد بهداشتی ذکر شده است اما همچنان ابهام در رابطه با ضمانت این موارد از سوی این مشاغل وجود دارد.»

نهادهای ناظر

در رابطه با واحدهای نظارتی در عملکرد این مشاغل هم توضیحاتی وجود دارد. آن‌طور که محسن فرهادی می‌گوید در اجرای این برنامه علاوه بر بازرسان وزارت بهداشت، نیروی انتظامی و اماکن هم حضور دارند. همچنین تمام بازرسان اتاق اصناف و دفاتر خدمات سلامت و بخش دولتی هم حضور خواهند داشت. در مجموع همه بازرسان بهداشت محیط و بهداشت حرفه‌ای وزارت بهداشت با حداکثر توان خود در این اجرای این برنامه حضور خواهند داشت.

در بند پنجم این اطلاعیه هم آمده است تمام واحدهای تولید در بخش‌های مختلف صنف، صنعت، توزیعی و خدمات فنی که برای تامین مایحتاج عمومی و نیاز ضروری مردم از جمله مواد غذایی، خدمات فنی و تعمیر لوازم خانگی و منزل از بدو شروع بحران بیماری کرونا در حال خدمات‌رسانی به مردم بوده‌اند کماکان در چارچوب دستورالعمل بهداشتی ابلاغی مجاز به فعالیت در این حوزه‌ها می‌باشند.

مشاغل پرخطر

در این اطلاعیه می‌توان سراغی هم از مشاغل پرخطر پیدا کرد. براساس اعلام وزارت بهداشت فعالیت‌های پرخطر برای شیوع کرونا در حوزه اصناف شامل آرایشگاه‌های مردانه و زنانه، رستوران‌ها، تالار پذیرایی و سالن مراسم، مراکز بازی، تفریحی، گیم‌نت، قهوه‌خانه‌ها، چایخانه‌ها و تریا، اماکن اقامتی، هتل‌ها، استخر، سونا و ماساژ و باشگاه‌های بدنسازی و ورزشی، سینماها، جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های هنری و فرهنگی هستند. نانوایی‌ها اما یکی از مشاغلی‌اند که هم جزو کالاهای ضروری مردم محسوب می‌شوند و هم به نوعی محل تجمیع شهروندان است. محسن فرهادی در این رابطه هم اعلام کرده است: «یکی از بندهای مهم فاصله‌گذاری اجتماعی در خصوص نانوایی‌ها گفته شده است که دریافت هرگونه وجه نقد در نانوایی‌ها ممنوع است و باید دستگاه کارتخوان گذاشته شود. این موضوع هزینه‌ای برای نانوا ندارد و تا جایی که می‌دانم سیستم بانکی کشور نیز آماده انجام این خدمت هستند. همچنین نانوایی‌ها ملزم به گذاشتن میزی شده‌اند که هیچ کس در واحد نانوایی وارد نشود.»